

Prima pagină>Dreptul familiei și succesiunea>Regimul bunurilor în cadrul căsătoriilor și al parteneriatelor civile>Regimuri matrimoniale

Finlanda

1 Există un regim matrimonial legal în acest stat membru? Ce prevede acesta?

În Finlanda, regimul matrimonial se bazează pe noțiunea de comunitate de bunuri amănate. Aceasta înseamnă că, în timpul căsătoriei, bunurile sunt deținute separat, dar în cazul în care căsătoria este desfăcută, bunurile se împart în mod egal între soți.

Încheierea căsătoriei nu schimbă dreptul de proprietate al soților. Conform Legii finlandeze privind căsătoria (*Avoliittolaki* 234/1929), bunurile care aparțin unui soț înainte de căsătorie rămân proprietatea soțului respectiv pe parcursul căsătoriei. Orice bun pe care îl dobândește sau îl primește drept moștenire sau în dar în timpul căsătoriei rămâne, de asemenea, proprietatea sa. Pe lângă bunuri, și datoriile sunt separate, ceea ce înseamnă că fiecare soț răspunde singur pentru orice datorie pe care a contractat-o înainte de căsătorie sau pe parcursul acesteia. Cu toate acestea, ambii soți vor răspunde în solidar pentru o datorie contractată de un soț în vederea întreținerii familiei.

Conform regimului matrimonial finlandez, fiecare soț are un drept conjugal la bunurile celuilalt soț. Acest drept dă fiecăruia dintre soți sau văduvei/văduvului și moștenitorilor soțului decedat dreptul la jumătate din patrimoniul net al soților în cadrul partajului bunurilor matrimoniale efectuat la încetarea căsătoriei. Dreptul conjugal vizează toate bunurile, indiferent de momentul și modul în care soții le-au dobândit sau le-au primit înainte de căsătorie. Totuși, soții pot alege ca, în cazul lor, să nu se aplice dreptul conjugal, prin încheierea unei convenții matrimoniale. În plus, orice bun primit de unul dintre soți printr-un act de donație, prin testament sau printr-o clauză a beneficiarului, care prevede că viitorul soț al beneficiarului nu va avea niciun drept conjugal asupra bunului în cauză este, de asemenea, exclus din sfera de aplicare a dreptului conjugal.

2 Cum își pot alege soții regimul matrimonial? Care sunt cerințele de formă în acest caz?

Soții pot încheia o convenție matrimonială, fie înainte de încheierea căsătoriei, fie în timpul căsătoriei. O convenție matrimonială afectează modul în care se împart bunurile matrimoniale. De exemplu, soții pot conveni să nu aibă drept conjugal asupra bunurilor care aparțin celuilalt soț și fiecare soț să își păstreze propriile bunuri. De asemenea, soții pot conveni să anumite bunuri sunt excluse de la partajul bunurilor matrimoniale.

Convenția matrimonială trebuie încheiată în scris, datată și semnată. În plus, două persoane dezinteresate trebuie să o ateste. Convenția matrimonială intră în vigoare atunci când a fost înregistrată de Oficiul registrului local [*maistraatti*] (sau de Agenția pentru Servicii Digitale și Date ale Populației [*Digi- ja väestötietovirasto*] de la începutul anului 2020).

3 Există restricții în ceea ce privește libertatea de a alege un regim matrimonial?

Legea privind căsătoria conține anumite restricții privind administrarea bunurilor, cum ar fi locuința comună a soților sau bunurile mobile de uz casnic. Un soț nu poate, fără acordul scris al celuilalt soț, să dispună de bunurile imobile cu destinația de locuință comună a soților. Fără acordul celuilalt soț, soțul nu poate dispune de un contract de închiriere sau de alte titluri care să îi dea dreptul de posesie asupra unui apartament cu destinația de locuință comună a soților; de bunurile mobile care fac parte dintre bunurile de uz casnic utilizate în comun de ambii soți; de orice instrumente necesare folosite de celălalt soț; sau de bunurile mobile care sunt destinate uzului personal al celuilalt soț sau al copiilor.

Partajul bunurilor matrimoniale poate fi ajustat dacă, în caz contrar, ar duce la un rezultat nerezonabil sau dacă celălalt soț ar primi un beneficiu financiar nejustificat. Aceasta înseamnă că, într-un caz individual, pe baza unei analize rezonabile, se poate deroga de la normele aplicabile în mod normal partajului bunurilor matrimoniale. Atunci când se are în vedere ajustarea modului de împărțire a bunurilor matrimoniale, trebuie acordată o atenție deosebită duratei căsătoriei, activităților soților pentru gospodăria comună și acumulării și conservării bunurilor, precum și altor fapte comparabile cu privire la finanțele soților. Atunci când se ajustează modul de împărțire a bunurilor matrimoniale, se poate dispune ca un soț să nu primească, în temeiul dreptului conjugal, niciun bun al celuilalt soț sau ca acest drept să fie restricționat; ca anumite bunuri să fie excluse total sau parțial din dreptul conjugal la împărțirea bunurilor matrimoniale; sau ca toate bunurile sau o parte dintre bunurile excluse din dreptul conjugal al celuilalt soț, printr-un aranjament matrimonial, să fie considerate, în cadrul partajului, bunuri supuse în totalitate sau parțial dreptului conjugal al celuilalt soț.

4 Care sunt efectele juridice ale divorțului, ale separării sau ale anulării căsătoriei asupra regimului matrimonial?

Atunci când procedurile referitoare la divorț sunt în desfășurare sau când căsătoria a fost desfăcută, se efectuează, la cererea unuia dintre soți sau a unui moștenitor, partajul bunurilor matrimoniale. În cadrul acestui partaj al bunurilor matrimoniale, dreptul conjugal se realizează prin stabilirea sumei pe care soțul a cărui proprietate netă este mai mare trebuie să o predea celuilalt soț. Dacă niciunul dintre soți nu are un drept conjugal asupra bunurilor celuilalt soț, bunurile soților doar se separă, nefiind nevoie de fapt de o împărțire. Dacă soții dețin bunuri comune, acestea se împart, la cerere, atunci când se face partajul bunurilor matrimoniale sau se efectuează separația bunurilor soților.

În plus, se poate efectua un partaj al bunurilor matrimoniale și dacă s-a pronunțat o hotărâre străină privind separarea soților ale căror bunuri matrimoniale sunt reglementate de legislația finlandeză. Totuși, partajul nu poate fi realizat dacă soții își reiau conviețuirea după hotărârea privind separarea.

5 Care sunt efectele decesului unuia dintre soți asupra regimului matrimonial?

În principiu, se respectă aceleași reguli atunci când căsătoria încetează din cauza decesului unuia dintre soți.

Dacă soțul decedat a lăsat moștenitori în linie directă (copii sau descendenți ai acestora), văduva/văduvul și moștenitorii defunctului pot solicita împărțirea bunurilor matrimoniale. În cadrul acestui partaj al bunurilor matrimoniale, regula principală este împărțirea tuturor bunurilor în mod egal. Jumătate dintre bunuri îi revin soțului supraviețuitor, iar cealaltă jumătate este împărțită între moștenitori. Cu toate acestea, dacă văduva/văduvul deține mai multe bunuri decât soțul decedat, are dreptul să păstreze toate bunurile.

Dacă o căsătorie încetează din cauza decesului soțului, dar soțul decedat nu a lăsat moștenitori în linie directă, văduva/văduvul moștenește toate bunurile soțului decedat, cu excepția cazului în care defunctul a dispus altfel prin testament. În acest caz, bunurile matrimoniale nu sunt împărțite în bunuri ale primului soț decedat și bunuri ale soțului supraviețuitor. Regula generală este că, numai după decesul ambilor soți, bunurile lăsate de soțul care a decedat ultimul trebuie împărțite în mod egal între moștenitorii ambilor soți. Văduva/văduvul nu poate lăsa prin testament ceea ce ar reveni moștenitorilor soțului care a decedat anterior.

Cu excepția cazului în care moștenitorii în linie directă solicită împărțirea masei succesoriale sau dacă aceasta este solicitată în condițiile unui testament lăsat de soțul decedat, soțul supraviețuitor poate păstra posesia patrimoniului succesoral nedivizat al soțului decedat. Cu toate acestea, soțul supraviețuitor are dreptul să păstreze posesia locuinței comune a soților și a oricăror bunuri mobile comune de uz casnic în mod nedivizat, cu condiția ca văduva/văduvul să nu dețină o altă reședință care să poate fi folosită drept locuință.

6 Ce autoritate are competența de a decide în ceea ce privește regimul matrimonial?

În Finlanda, autoritățile nu inițiază nicio procedură privind bunurile matrimoniale din proprie inițiativă. Dacă soții nu reușesc să ajungă la un acord cu privire la partaj, instanța districtuală (*käräjäoikeus*) numește, la cerere, un executor pentru a efectua partajul bunurilor matrimoniale.

7 Care sunt efectele regimului matrimonial asupra raportului juridic dintre un soț și un terț?

De regulă, căsătoria nu restricționează dreptul unui soț de a încheia acorduri, dar, în timpul căsătoriei, fiecare soț are dreptul de a lua decizii cu privire la bunurile proprii fără acordul celuilalt soț.

În plus, un soț nu răspunde direct în conformitate cu legea pentru o datorie contractată de celălalt soț. Totuși, soții răspund în solidar pentru o datorie contractată de unul dintre soți singur pentru întreținerea familiei, precum și pentru plata chiriei unui apartament comun al soților. Soții pot rezilia doar împreună un contract de închiriere pentru apartamentul lor comun, chiar și atunci când contractul de închiriere a fost semnat doar de unul dintre soți. Drepturile creditorilor sunt protejate în Legea privind căsătoria, astfel încât actul unui soț de renunțare la drepturile sale legate de împărțirea bunurilor matrimoniale nu este opozabil creditorilor. Dacă, în cadrul partajului bunurilor matrimoniale, un soț a predat bunuri celuilalt soț sau moștenitorilor celuilalt soț la o valoare care depășește considerabil ceea ce ar fi trebuit să predea, bunurile respective pot fi recuperate și incluse în masa bunurilor care face obiectul unui eventual faliment.

8 O scurtă descriere a procedurii de lichidare a regimului matrimonial, inclusiv a partajului și a repartizării bunurilor matrimoniale în acest stat membru.

În Finlanda, autoritățile nu inițiază nicio procedură privind bunurile matrimoniale din proprie inițiativă. Atunci când procedurile referitoare la divorț sunt în desfășurare sau când căsătoria a fost desfăcută, se efectuează, la cererea unuia dintre soți sau a unui moștenitor, partajul bunurilor matrimoniale. Dacă niciunul dintre soți nu are un drept conjugal asupra bunurilor celuilalt soț, bunurile acestora doar se separă, nefiind nevoie de fapt de o împărțire.

În cazul unui partaj al bunurilor matrimoniale din cauza divorțului, regula principală este împărțirea tuturor bunurilor în mod egal, cu excepția cazului în care soții au încheiat o convenție matrimonială. Împărțirea bunurilor matrimoniale poate fi, de asemenea, corectată dacă prin aplicarea sa ar conduce la un rezultat nerezonabil. Proprietatea comună a soților trebuie, de asemenea, împărțită la cerere, în cazul partajului sau al separării bunurilor.

Atunci când o căsătorie încetează din cauza decesului unui soț, iar soțul decedat a lăsat moștenitori în linie directă (copii sau descendenți ai acestora), văduva/văduvl și moștenitorii defunctului pot solicita partajul bunurilor matrimoniale. În cadrul acestui partaj, regula principală este împărțirea tuturor bunurilor în mod egal. Jumătate dintre bunuri îi revin soțului supraviețuitor, iar cealaltă jumătate este împărțită între moștenitori. Dacă, pe de altă parte, soțul supraviețuitor are mai multe bunuri decât soțul decedat, soțul supraviețuitor are întotdeauna dreptul să păstreze toate bunurile proprii. Dacă o căsătorie încetează din cauza decesului unui soț, dar soțul decedat nu a lăsat niciun moștenitor în linie directă, soțul supraviețuitor moștenește toate bunurile soțului decedat, cu excepția cazului în care soțul decedat a stipulat altfel într-un testament. Regula generală este că, numai după decesul ambilor soți, bunurile lăsate de soțul care a decedat ultimul trebuie împărțite în mod egal între moștenitorii ambilor soți.

Părțile pot efectua partajul singure de comun acord (partaj prin acord). Dacă părțile nu ajung la un acord, partajul este realizat de un executor numit de instanță, la cererea unuia dintre soți (partaj desemnat de instanță).

Când partajul se realizează prin acord, acesta trebuie să fie înregistrat într-un document, care trebuie datat și semnat. În plus, două persoane dezinteresate trebuie să o ateste. Dacă un executor efectuează partajul, acesta trebuie să fie redactat sub forma unui document, semnat de executor.

Documentul poate fi depus la Oficiul registrului local (de la începutul anului 2020, Agenția pentru Servicii Digitale și Date ale Populației) în vederea înregistrării. Înregistrarea documentului de partaj protejează ambii soți împotriva cererilor de recuperare a creanțelor din partea creditorilor celuilalt soț; aceasta nu afectează în alt mod valabilitatea împărțirii activelor între părți.

9 Care este procedura și ce documente sunt necesare în mod normal pentru înscrierea bunurilor imobile?

Dreptul de proprietate poate fi înregistrat prin solicitarea înregistrării titlului de proprietate. Înregistrarea titlului de proprietate se face în registrul ipotecar și de titluri publice. Odată înregistrat titlul de proprietate, noul proprietar apare în certificatul de titlu de proprietate.

În cazul în care dreptul de proprietate se modifică din cauza partajului sau a separării bunurilor respective, exemplarul original al acordului de partaj sau de separare a bunurilor, o explicație privind motivele partajului (de exemplu, o comunicare de la instanța districtuală în care se arată că s-a introdus acțiunea de divorț), precum și orice chitanță a plății impozitului pe transfer, trebuie trimise la Oficiul Național de Cadastru al Finlandei [*Maanmittauslaitos*] în scopul solicitării înregistrării titlului.

Termenul de înregistrare a titlului de proprietate împărțit din cauza încetării căsătoriei începe să curgă din momentul în care partajul este definitiv. Termenul de înregistrare a titlului de proprietate pentru bunuri imobile este de șase luni.

Ultima actualizare: 15/02/2024

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.